

modder modder modder

Terwijl het signaal Wilhelmus werd geblazen daalde vrijdagmiddag 28 oktober van de vlaggemast vóór het stafgebouw te La Courtine de Nederlandse driekleur, ten teken, dat deze tweede oefenperiode van de parate divisies op Franse bodem ten einde was. Plechtig klonken hierna de beide volksliederen, het Wilhelmus en de Marseillaise, waarbij de mannen van de ere-compagnie van 11 Gardebataljon Grenadiers op perfecte wijze de eerbewijzen brachten.

Tevoren had commandant 1 Lk, luitenant-generaal P. Gips, zijn Franse gasten begroet: de préfet van Creuse, de heer Lethiais, de sous-préfet, de heer Mignot, de commanderend generaal in de 4e militaire afdeling, luitenant-generaal Delabarthe, om daarna met hen de troepen te inspecteren. Ook de beide divisiecommandanten, generaal-majoor F. v. d. Veen en generaal-majoor D. C. de Vries, woonden de plechtigheid bij.

LOODGRIJZE wolken hingen laag over het terrein en een eindeloze regen omspoelde dit eenvoudige militaire ceremonieel, zoals talloze regenbuien ook in de voorgaande dagen en weken de oefenende troepen hadden geteisterd. Meermalen konden de Nederlandse militairen geen droge draad meer in de gevechtsstenuw ontdekken, terwijl het oefenterrein hier en daar tot een peilloze modderzee verweekte, waarin zelfs de rupsvoertuigen geen houvast meer vonden. Naast de vijand waren het de regen en de modder, waartegen de mannen van 1 Div 7 december te vechten kregen toen zij voor hun bataljonsoefeningen en ten slotte voor de grote driedaagse gevechtsgroepsoefening in de 2e helft van oktober de „ilots” verlieten.

Het waren in hoofdzaak 11 Gardebataljon Grenadiers, 13 Gardebataljon Fuseliers „Prinses Irene”, 16 Bataljon Limburgse Jagers, 11 Afdva, 11 Tankbat en een cie van 11 Geniebat, die in die laatste oefening ten strijde trokken tegen 12 Gardebataljon Jagers, 102 Verkbat en een eskadron van 101 Tankbat. Het doel was: een vijandelijke penetratie met behulp van de inzet van A-wapens vernietigen, in een tegenaanval, uitgevoerd door 16 BLJ en 11 Tankbat met artilleriesteun van 11 Afdva, de frontlijn herstellen en zich onder het aanleggen van mijnenvelden en andere hindernissen opnieuw ter verdediging inrichten.

Modderbrei

OP papier heel simpel, maar in de praktijk betekende dit: ploeteren in voortdurende regen door een weldra onbegaanbare vlakte, waar de infanterie tot over de knieën, de wielvoertuigen tot aan de assen verzakten, terwijl zelfs het

tempo van de rupsvoertuigen in deze modderbrei sterk werd vertraagd. Dat een en ander ook de nodige logistieke problemen opleverde, ligt voor de hand. Niettemin kreeg in de koude stikdonkere nacht ieder militair warme soep, die hem nieuwe moed gaf voor de komende dagen, terwijl ook de cadi-wagens met veel stuurmanskunst in het gevechtsterrein doordrongen.

Het verzamelplatoon van 11 Gnkbata, dat een verzamelplaats had ingericht, deed eveneens stimulerend werk door de militairen die het met de kou te kwaad kregen binnen enkele uren zó op te monteren, dat ze volkomen fit weer naar de stellingen teruggingen.

EINDELOZE REGEN MAAKTE VAN OEFENTERREIN LA COURTINE EEN MODDERZEE

Na het afbreken van het gevecht volgde een achterwaartse verplaatsing als gevolg van een dreigende doorbraak in een der nevenvakken, ook al weer uitgevoerd in stromende regen, waarna onder het voeren van vertragende gevechten nieuwe stellingen werden ingenomen. Daarmee kwam dan het eind van deze driedaagse oefening, die duidelijk aantoonde, dat de Nederlandse soldaat héél wat hebben kan, in het zwaarste terrein onder de slechtste weersomstandigheden stug blijft doorzetten en alle moeilijkheden met een wonderbaarlijk improvisatievermogen te boven weet te komen.

Zowel commandant 11 Gevechtsgroep, luitenant-kolonel W. P. Boerma, als de hoofdscheidsrechter, kolonel H. G. M. Bouwman, zeiden het grootste respect te hebben voor het uithoudingsvermogen en incasseringsvermogen van de aan deze laatste grote oefeningen deelnemende militairen, van hoog tot laag.

Plechtig werd op vrijdag 28 oktober de Nederlandse vlag te La Courtine neergehaald

Overste Boerma legde daarbij nog speciaal de nadruk op de goede samenwerking der wapens en dienstvakken, de artillerie, die doorlopende infanterie met haar vuur kon steunen, de cavalerie, die met haar tanks mee ten aanval trok, de mannen van 11 Verbindingsbat, die voor goede verbindingen zorgden, de A-cie van 11 Geniebat, die de versperringen, mijnevelden en terugtochtswegen voor haar rekening nam.

TD aan het werk

OP de knobbel aan de noordzijde van het kamp, als steeds het domein van de Technische Dienst, spraken wij met kapitein J. M. P. Vijftigschild, commandant van de achtercie van 11 TDbat uit Grave, die daar, ook al te midden van een onbeschrijflijk modderlandschap, waardoor het roestbruine water zich in diepe geulen naar de Creuse stortte, in de afgelopen weken met zijn 180 man een knap stuk werk had verzet. Herstelwerk natuurlijk in de eerste plaats, maar ook bevoorrading en berging. Zij hadden daar gedurende ongeveer twee maanden meer dan 400 wielvoertuigen en bijna 100 tanks onder handen gehad voor niet-kinderachtige karweitjes, als het wisselen van motoren, versnellingsbakken of koppelingen. Daarnaast werden ter plaatse zoveel mogelijk talloze defecte onderdelen hersteld en weer in gebruik gegeven, hetgeen uiteraard een enorme kostenbesparing oplevert. Herstellingen werden ook verricht aan wapens, geschut en instrumenten. Bovendien bracht de cie een reserve-voorraad van onder meer 20 voertuigen mee, waardoor veel klanten onmiddellijk konden worden geholpen met een ruilvertuig, in afwachting van het gereedkomen der reparatie. Drie takelwagens en drie tanktransporters zorgden voor de nodige bergingscapaciteit, waarop dag en nacht een beroep kon worden gedaan, hoewel, en dat mag hier nog wel eens even worden vermeld, in de afgelopen weken buitengewoon gelukkig

Van boven naar beneden: kpl. Roosenboom en sold I de Laat bezig met herstelwerkzaamheden in de Td werkplaats. Kpl. Klerk en sold I Seijkens plaatsen een versnellingsbak in een Centurion

was gereden, waardoor het aantal ernstige ongevallen tot een minimum bleef beperkt. In totaal behoeften niet meer dan een vijftiental wagens opgehaald te worden. Gezien de intensiteit van het militaire verkeer, de toestand van de wegen en de slechte weersomstandigheden een verheugend resultaat.

Genie actie

DAT de Genie ook niet had stilgezeten bleek ons uit een gesprek met kapitein J. A. van Minnen, commandant Ostcie 11 Geniebat. Over het werk van de compagnie tijdens de watersnood schreven wij al in het novembernummer. Daarnaast had zij een werkzaam aandeel in het herstel of zelfs aanleg van wegen, waardoor verscheidene dorpen min of meer uit hun isolement werden verlost. Zo werden wegen aangelegd van la Vialle naar Villefer en van Mas d'Artige naar Clairavaux. Verder werden duikers geplaatst, teneinde een betere waterafvoer te bewerkstelligen, ruïnes opgeruimd, bomen geroid enz.

DE LAATSTE LOODJES IN LA COURTINE

DITMAAL ging eerst 4 Div., daarna 1 Div. 7 december naar La Courtine. Verleden jaar was het precies andersom. Toen profiteerden de mannen van de 1e Divisie van prachtig zomerweer, terwijl 4 Div. ten slotte met sneeuw en ijzel te kampen had. De partijen staan nu gelijk! 1 Div. heeft zeker haar portie gehad. Geen sneeuw, geen vorst, wel water, water en nog eens water. Zó veel, dat de Creuse en de Corrèze overstromingen veroorzaakten. De mannen van 1 Div. stonden daarbij in de frontlijn, ze waren „Elk Moment” paraat. (Zie Legerkoerier van november). Van de 2e helft van deze 2e periode, toen de 11 Gevechtsgroep in La Courtine oefende, in regen en wind, geeft een onzer redacteur hierbij enkele indrukken.

De burgemeester van Villefer bleek over het werk van de genisten zo opgetogen, dat hij kapitein Van Minnen als blijk van erkentelijkheid een eeuwenoud stenen doopvont schonk uit een niet meer in gebruik zijnde kerk. Het zeldzame geschenk zal voor het stafgebouw in de Willem de Zwijgerkazerne te Wezep een waardige plaats krijgen.

Ook de Franse genie toonde zich erkentelijk voor al dit werk, zo zelfs dat de commanderend officier besloot geen rekening in te dienen voor aan het militaire oefenterrein en aan het kamp door de oefeningen der Ned. troepen veroorzaakte schade.

102 Verkbat huis toe

OOK al weer in de stromende regen zagen wij zaterdagmorgen de huzaren van 102 Verkbat op het stationsemplement van La Courtine bezig met het inladen van hun chaffee's en halfrupsvoertuigen.

Meer dan twee maanden waren zij van huis geweest. Eerst hadden zij (evenals trouwens 11 Tankbat en het A-eskadron van 101 Tankbat) in Hohne hun schietoefeningen gehouden en waren daarna dwars door Duitsland en Frankrijk naar La Courtine getransporteerd om hier deel te nemen aan de in de 2e periode te houden oefeningen.

Nu zat het er dan op en het liefst waren

Van boven naar beneden: de atoombom komt tot ontploffing 11 Afdva komt in stelling goede zorg voor de verbindingen is eerste vereiste

ze maar meteen weggereden, daar van het stille emplacement, maar vóór een verkenningsbataljon volledig op de platte wagens staat, komt er nog heel wat kijken. Er moest soms veel stuurmanskunst worden opgebracht vóór een voertuig kon worden verankerd!

Pas zondag, in de loop van de middag, nadat heel wat moeilijkheden — die bestaat niet op rekening van 102 Verkbat geschoven konden worden! — waren overwonnen, zette de trein zich in beweging.

De weg terug

HET was al heel vroeg „rijzen” geblazen in het kamp van La Courtine, in de nacht van zondag op maandag 31 oktober. Een groot deel van de ieroepen zou deze dag aan de weg terug beginnen, volgens het door de sectie transport van 1 Lk haarfijn uitgekende schema, waar nauwelijks een speld tussen gewrongen kan worden. Even na vijf uur, terwijl de nacht nog over het kamp lag, zette het eerste „pakket” van de eerste colonne zich in beweging, richting Felletin, Belle-

garde, Boussac, Le Châtre, Lignières, Chateauneuf, enz. Toen het daglicht aarzelend doorbrak brachten velen langs de weg de Nederlandse soldaten een hartelijke groet. Tegen acht uur verlieten de laatste militaire voertuigen de noorduitgang, waarbij de bezemloeg van de Td, onder commando van lt. Van Hoeven, natuurlijk het sluitstuk vormde.

DE VERRASSING VAN ZIJN LEVEN

ADJUDANT C. Bouman van 11 Afdva ontving op 29 oktober voor het front van de troep op de heuvels bij Féniers, 15 km van La Courtine, de gouden medaille voor 36 jaar trouwe dienst, uit handen van zijn afdelingscommandant, luitenant-kolonel W. W. v. d. Hoek.

Groot was zijn verrassing toen hij onder de genodigden zijn echtgenote ontdekte, die uiteraard zonder zijn voorkennis voor deze zo bijzondere plechtigheid was uitgenodigd.

Het was voor adjudant Bouman, die op een voortreffelijke staat van dienst mag terugzien, een dag om nimmer te vergeten, vooral toen hem werd medegedeeld, dat hij met mevrouw Bouman per vliegtuig naar Nederland zou mogen terugkeren.

De weersomstandigheden waren deze eerste dag niet ongunstig, het regende nauwelijks en zelfs kwam af en toe de zon erdoor.

Dat heel midden-Frankrijk overigens van overstromingen te lijden heeft, bleek duidelijk bij het passeren van Lignières en Chateauneuf, waar grote stukken land onder water stonden. Vlak voor Bourges was zelfs de weg ondergelopen, zodat de

Vlak voor Bourges stond de weg ruim 30 cm onder water

Laatste nieuwtjes uit La Courtine

IN La Courtine is, nu de Nederlandse troepen zijn vertrokken, de rust teruggekeerd. Maar de band, vorig jaar reeds gelegd tussen de Franse bevolking en de Nederlandse militairen, is dit jaar vooral dank zij de uiterst snelle hulp, bij de watersnood verleend, terdege versterkt. Dat bleek uit verscheidene plechtigheden, welke in de laatste weken plaatsvonden, waarbij die in Aubusson, op 27 oktober, zeker wel de belangrijkste mag worden genoemd.

Daar werd nabij de brug over de Creuse, voor het front van de troepen: een compagnie Grenadiers, het tambourkorps der Grenadiers, het trompetterkorps der Cavalerie en een afdeling Franse Gendarmerie — de 1e Divisie 7 december onderscheiden met de „medaille d'argent de courage et de dévouement”, in verband met haar optreden tijdens de watersnood. Deze onderscheiding is de hoogste welke de Franse regering in vredetijd voor daden van moed en toewijding verleent. Tevens was het de eerste maal, dat een buitenlandse militaire eenheid deze hoge eer te beurt viel. Het was de prefect van Creuse, de heer Lethiais, die de medaille aan het destijds in Aubusson vervaardigde fanion der divisie bevestigde.

Hierna werd de generaal-majoor D. C. de Vries onderscheiden met het Officierskruis van de „Ordre du Mérite Civile”. Majoor E. C. de Poorter, die tijdens de overstromingsramp optrad als regelings- en contactofficier tussen de Franse instanties en de Nederlandse troepen in La Courtine, ontving het Ridderkruis in de „Ordre du Mérite Civile”. Deze onderscheidingen zijn als de hoogste Franse burgeronderscheidingen te beschouwen.

Als bewijs van de goede verstandhouding, welke in deze twee jaren is gegroeid, moge gelden het besluit van de gemeente-

voertuigen door ongeveer 30 cm water moesten rijden.

Nog voor 12 uur arriveerden de eerste voertuigen in het bekende doorgangskamp te Bourges, waar de mannen snel hun tentjes opzetten, onder het scherpziend oog van hun divisiecommandant, generaal-majoor De Vries. Zowel in Bourges als de volgende dag in Mourmelon, klopte de organisatie als vanouds.

Op de 2e dag van de terugreis waren de weersomstandigheden minder gunstig, maar de derde en laatste dag bracht weer wat meer zonneshijn. Zoals steeds vertrok de tweede helft van de parate troepen een dag later uit La Courtine zodat donderdags 3 november alles weer in de vredesopstellingen was teruggekeerd. Ernstige ongevallen deden zich bij deze terugmars naar Nederland gelukkig niet voor. R.

raad van La Courtine om vijf Nederlandse generaals tot ereburger van deze gemeente te benoemen. Het zijn de luitenant-generaals Le Fèvre de Montigny en Gips, de generaal-majors Van den Wall Bake, Van der Veen en De Vries. De 35e Compagnie de Camp, de Franse eenheid welke in het kamp van La Courtine is gelegerd, bleef niet achter. Zij

Snel worden in Mourmelon de tentjes opgezekt

benoemde tot ere-soldaat 1e klasse de helaas enkele weken later overleden journalist Alfred van Sprang, die hier bijna 2 maanden verbleef en de sergeant Oberg van het bureau Aankoop Levensmiddelen, die uiteraard veel contact met de militairen van de 35e Compagnie heeft. Sergeant Oberg, die flink uit de kluiten is gewassen, wordt door zijn Franse vrienden „le double-mètre”, de tweemeter genoemd!

Enkele Franse geestelijken denken met dankbaarheid terug aan het verblijf der Nederlandse troepen in deze omgeving. De (Nederlandse) pastoor van het dorpje Aix kreeg voor het herstel van zijn heerlijk vervallen parochiekerk een aardig bedrag overhandigd. Daarnaast werd een inzameling gehouden ten bate van de protestantse kerken te Bourges en Riom (bij Clermont-Ferrand). Maandag 31 oktober, toen de Nederlandse troepen in Bourges het bivak betrokken, overhandigde generaal De Vries de predikant van Bourges de voor dit doel ingezamelde som.

Een 25-tal leden van de Alg. Vereniging van Ned. Reserve-Officieren heeft gedurende de laatste week de oefeningen in La Courtine van zeer nabij gevolgd. Meer dan 80 leden gaven zich op voor deze excursie, ondanks het feit dat men zelf de reiskosten moest dragen. Van deze 80 konden alleen de eerste 25 in aanmerking komen. Het was dus een kwestie van wie 't eerst komt, die 't eerste maalt. De 25 res. officieren, in rang variërend van 2e luitenant tot luitenant-kolonel, werden ingedeeld bij de verschillende onderdelen der gevechtsgroepen en hadden in La Courtine een zeer leerzame tijd.

Er was ook ditmaal weer een ruim contact met de bevolking van de gehele streek, dank zij tal van sportevenementen: voetbal-, volleybal- en basketbalwedstrijden, die steeds in een zeer sportieve sfeer plaatsvonden. Ook de militaire muziekkorpsen, het Fanfarekorps der Limburgse Jagers en het Trompetterkorps der Cavalerie, die in deze periode in tal van dorpen en steden concerten gaven, droegen in ruime mate bij tot de goodwill, welke onze troepen in Auvergne hebben verworven. Apart mag in dit verband wel de Nederlandse dag in de stad Montluçon worden vermeld, waarbij het Trompetterkorps der Cavalerie een mars door de stad maakte, gevolgd door een concert.